

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2025
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ και ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το κινητό και ο έφηβος

Οι έφηβοι, αλλά και τα παιδιά, αποτελούν την πιο ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού στη χρήση του κινητού τηλεφώνου. Τα παιδιά εντυπωσιάζονται από τις εικόνες, τα χρώματα, αλλά και από την αποκλειστική τους χρήση από αυτά. Όταν βλέπουν τηλεόραση ή είναι σε κάποιο υπολογιστή, αυτά που βλέπουν είναι σε κοινή θέα. Στο κινητό, όμως, είναι μόνοι χωρίς έλεγχο από κανένα. Είναι, λοιπόν, πιο ιδιωτικό.

Οι επίσημες έρευνες αναφέρουν ότι ξοδεύουν γύρω στις δύο ώρες την ημέρα στο κινητό τους. Φοβάμαι ότι πολλές φορές ξεπερνούν τις 6 ώρες και – σε κάποιες ακραίες περιπτώσεις – φτάνουν ακόμη και τις 10 ώρες την ημέρα.

Οι συνεχείς ειδοποιήσεις αποσπούν την προσοχή και κάνουν τη συγκέντρωση σε οτιδήποτε εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση. Δεν είναι μόνο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι και όλες οι ιστοσελίδες, που μονίμως μάς στέλνουν ειδοποιήσεις. Είναι όλες οι υπηρεσίες που μάς προτρέπουν, συνεχώς, να εγκαταστήσουμε την εφαρμογή τους. Το πρόβλημα συγκέντρωσης που δημιουργούν οι συνεχείς ειδοποιήσεις σε ένα παιδί, μπορεί να του δημιουργήσει πολλά προβλήματα. Δεν είναι τυχαίο που τα προβλήματα διάσπασης προσοχής στα παιδιά αυξάνονται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Οι συνεχείς ειδοποιήσεις κάνουν το κινητό το κέντρο του κόσμου μας.

Το περιεχόμενο που κοιτάζουν είναι τεράστιο ποσοτικά, αλλά ποιοτικά, πολλές φορές, είναι πολύ κάτω του μετρίου. Μια ιδέα παίρνουν, δεν προλαβαίνουν για κάτι περισσότερο, παρότι είναι όλη μέρα στο κινητό, διότι πρέπει να πάνε παρακάτω. Μένοντας συνεχώς στην επιφάνεια, δε γνωρίζουν πώς να εμβαθύνουν σε κάτι, δεν κατανοούν ότι η σιωπή σου επιτρέπει να σκεφτείς.

Εμείς οι μεγαλύτεροι, που είμαστε ψηφιακοί μετανάστες, ζήσαμε, δηλαδή, στον αναλογικό κόσμο και μετά περάσαμε στον ψηφιακό, έχουμε περισσότερες δυνατότητες αντίστασης, διότι θυμόμαστε πώς ήταν η ζωή πριν. Ένα παιδί, όμως, δεν μπορεί και δε θέλει να αντισταθεί. Προτιμά να αφηθεί και να χαθεί στον κόσμο του κινητού του. Το σχολείο τού φαίνεται

τόσο βαρετό και το διάβασμα ανυπόφορο. Η μάθηση απαιτεί συγκέντρωση και προσπάθεια και αυτό είναι πολύ κουραστικό. Το αναβάλλει συνεχώς.

Τα παιδιά και οι έφηβοι διαβάζουν το λιγότερο δυνατό. Φυσικά, υπάρχουν και εξαιρέσεις. Τις βλέπουμε στις Πανελλαδικές κάθε χρόνο. Υπάρχουν αριστούχοι. Η μεγάλη μάζα, όμως, είναι αδιάφοροι για τη μάθηση. Δεν μπορούν να συγκεντρωθούν και δεν μπορούν να αφιερώσουν πάνω από τρία λεπτά σε τίποτα, όπως κάνουν και στο Tik Tok. Δεν έχουν καμία φιλοδοξία και παραιτούνται από την προσπάθεια στην πρώτη δυσκολία. Στο δικό τους κόσμο είναι πολύ εύκολο να πλουτίσεις. Βλέπουν τους διάφορους σελέμπριτις και influencers να βγάζουν χρήματα, όντας αγράμματοι, και συμπεραίνουν ότι η μάθηση δεν είναι κάτι απαραίτητο για την επιτυχία. Όπως μου έλεγε ένας μαθητής, στα 8 τους όλοι θέλουν να γίνουν αστροναύτες, στα 12 γιατροί και στα 16 επιχειρηματίες. Αυτό είναι το νέο πρότυπο, πολύ διαφορετικό από παλαιότερα.

Δεν ασχολούνται με το διάβασμα, διότι δεν το βρίσκουν χρήσιμο για το μέλλον τους. Ασχολούνται τόσο όσο απαιτούν οι γύρω τους και πάντα προσπαθούν να ξεφύγουν, όσο μπορούν. Αυτό, βέβαια, έκαναν όλες οι γενιές. Πάντα προσπαθούσαν να ξεφύγουν, απλώς τώρα μπορούν να το πετύχουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό, διότι, κάποιες φορές, έχουν και την κάλυψη των γονιών τους, αφού και αυτοί έχουν πειστεί ότι η μόρφωση δε φέρνει το χρήμα. Το αποτέλεσμα είναι παιδιά που στην πράξη είναι αναλφάβητα.

Καμία απαγόρευση δεν μπορεί να δράσει θετικά. Αν η απαγόρευση συνοδεύεται με την απουσία οποιουδήποτε ελέγχου, τότε αγγίζει τα όρια της γελοιότητας. Νομίζω ότι πρέπει οι οικογένειες και οι εκπαιδευτικοί να εξηγήσουν στα παιδιά τις καταστροφικές συνέπειες της συνεχούς χρήσης του κινητού. Είναι αδύνατο να απαλλαγούμε από τα κινητά μας. Είναι πολύ χρήσιμα εργαλεία. Το μέτρο πρέπει να βρούμε, μικροί και μεγάλοι, ώστε να χρησιμοποιούμε τα κινητά μας, χωρίς να βλάπτουμε τον εαυτό μας.

του Στράτου Στρατηγάκη,
Μαθηματικού – Ερευνητή
(διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης)

<https://www.naftemporiki.gr/opinion/1622740/to-kinito-kai-o-efi-vos/>

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Τι θυμάσαι από την ζωή σου χωρίς smartphone;

Ανήκω σε μία μεταβατική γενιά που μπορεί να μη γεννήθηκε με το κινητό, αλλά το internet και τα smartphones ήρθαν στην ζωή μας στην εφηβεία, όμως, προλάβαμε την ζωή χωρίς αυτά. Θυμάμαι στο δημοτικό, μιλούσα με τις φίλες μου στο σταθερό, απαγορευόταν ρητά να πάρουμε η μία την άλλη εν ώρα κοινής ησυχίας τηλέφωνο και περιμέναμε να πάει 17:30, για να τα πούμε.

Προλάβαμε την εποχή που δίνανε ραντεβού μία συγκεκριμένη ώρα στο πάρκο και το αστείο είναι ότι ήμασταν όλοι εκεί. Έντονη ανάμνηση επίσης, η εύρεση λέξεων σε αγγλικά λεξικά, τότε που δεν υπήρχε η μετάφραση από το διαδίκτυο.

Σήμερα, η ευκολία προς εύρεση αποριών ή λύσεων προβλημάτων αποτελείται από εφαρμογές και κουμπιά. Η ευκολία της επικοινωνίας, του να δεις τον άλλον όσο μακριά και αν είναι, οι αμέτρητες εφαρμογές για μουσική, τα παιχνίδια, ακόμη και η χρεωστική σου κάρτα, η ταυτότητα σου είναι μέσα στο κινητό. Χωρίς αυτό, δεν μπορούμε να υπάρξουμε ούτε καν για πέντε λεπτά, όταν νομίζουμε πως το έχουμε χάσει, τρελαινόμαστε.

Η ζωή πριν τα smartphones

Ο Γιώργος είναι 44 χρονών. Θυμάται την εξής έκφραση: «Ναι, γεια σας, είμαι ο Γιώργος, ο φίλος του γιου σας. Μήπως είναι εκεί; Είχαμε ραντεβού για καφέ, αλλά δεν ήρθε...» Πόσα τέτοια ραντεβού δεν έγιναν ποτέ; Πόσες σχέσεις δεν προχώρησαν ποτέ; Κι όλα αυτά, επειδή δεν υπήρχε ένα τηλέφωνο να ειδοποιήσεις τον άλλον ότι κάτι σου έτυχε και θα αργήσεις!

«Την εποχή χωρίς smartphone τη βίωσα σχεδόν τα μισά μου χρόνια. Ήταν η εποχή που χτυπούσε στο σπίτι το σταθερό τηλέφωνο και τρέχαμε όλοι από τα δωμάτια να δούμε, αν ζητούν εμάς. Ήταν η εποχή που ξέραμε από έξω δεκάδες τηλεφωνικούς αριθμούς, επειδή έπρεπε κάθε τόσο να τους πληκτρολογήσουμε, για να μιλήσουμε. Ήταν η εποχή που κλείναμε ραντεβού από την προηγούμενη ημέρα, για να συναντηθούμε με τους φίλους ή τη σχέση μας. Που πάντα είχαμε κέρματα στη τσέπη ή τηλεκάρτες για κάποιο έκτακτο τηλέφωνο από τα περίπτερα ή σε ένα από χιλιάδες καρτοτηλέφωνα που υπήρχαν παντού. Ήταν η εποχή που, αν δε λειτουργούσε το ρολόι σου, έπρεπε να πάρεις το 141 – δωρεάν –, για να μάθεις τι ώρα είναι από μία ηχογραφημένη φωνή. Δεν ξέρω, αν ήταν μία καλύτερη εποχή, όμως, σίγουρα, ήταν μία πιο αθώα εποχή.»

Ο Κώστας είναι 29 χρονών. Αναφέρει πως δε θα μπορούσε να ζήσει τη ζωή χωρίς smartphone. «Τόσο λίγα χρόνια πίσω κι όμως, λες και μιλάμε

για μία εντελώς διαφορετική εποχή. Η ζωή χωρίς το smartphone είναι μια μακρά περίοδος την οποία δεν ξέρω, αν θα μπορούσα να ξαναζήσω, όσο κι αν δε με τιμά αυτό. Πριν εμφανιστούν αυτά, βέβαια, η εντελώς διαφορετική ζωή μου περιλάμβανε πολύ περισσότερη συναναστροφή με ανθρώπους. Δεν ήμουν κολλημένος στην οθόνη τους. Κοιτούσα από το παράθυρο στο λεωφορείο, αλλά και στα ταξίδια με το αυτοκίνητο από τη θέση του συνοδηγού, περπατούσα παρατηρώντας τα πράγματα γύρω μου και δύσκολα με αποσπούσε το κινητό από μια συζήτηση σε ένα χαλαρό καφέ με φίλους. Ξυπνούσα το πρωί και ζούσα αμέσως, δίχως να «σκρολάρω» για ώρες στα social.

Τα smartphones, λοιπόν, άλλαξαν πολύ τα πράγματα. Ίσως, όμως, να με βοήθησαν να απομονωθώ λίγο περισσότερο, κάτι που μπορώ να πω ότι μου αρέσει. Σίγουρα, πάντως, κάτι κέρδισα και κάτι έχασα».

<https://parallaximag.gr/parallax-view/ti-thymasai-apo-tin-zoi-soy-choris-smartphone>

(Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Μαίρη Πέστροβα (1968-)

Όχι, δεν χτυπά το τηλέφωνο

Δεν χτυπά το τηλέφωνο
δεν σπάει η ησυχία με κρότο
αγέρωχη στέκεται στο παράθυρο
μονάχη να κοιτά τον δρόμο
κόσμος πάει έρχεται
ως φαίνεται δεν έχουν ανάγκη τηλεφωνήματος
ή μπορεί να' γινε το τηλεφώνημα
και να ξεκαθαρίστηκαν καταστάσεις
σκέψεις, κλάματα, αγγίγματα
το πώς πέφτει το χέρι στο μπράτσο της πολυθρόνας
για ποιο ταξίδι ξεκίνησε ο καπνός απ' το τσιγάρο
πόσες φορές ακούμπησαν τα χείλη στο ποτό
κι αφού γι' αυτούς δεν χτυπά το τηλέφωνο
αποφάσισα να δώσω ένα τέλος κι εγώ
τραβώντας το καλώδιο απ' την πρίζα...

<https://www.fractalart.gr/apoplous/>

Θέμα Α

A.1. Να αποδώσεις συνοπτικά σε μία παράγραφο 70 - 80 λέξεων τις επιπτώσεις της χρήσης των κινητών τηλεφώνων στην υγεία των παιδιών και των εφήβων, όπως αυτές αποτυπώνονται στο **Κείμενο 1**.

Μονάδες 20

Θέμα Β

B.1. Με βάση το **Κείμενο 1**, να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**. Να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις με αναφορές σε αποσπάσματα του **Κειμένου 1**:

- α.** Τα παιδιά και οι έφηβοι είναι η μόνη ηλικιακή ομάδα που επηρεάζεται από τη χρήση του κινητού τηλεφώνου.
- β.** Οι ειδοποιήσεις στα κινητά τηλέφωνα προέρχονται αποκλειστικά από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και τις διάφορες ιστοσελίδες.
- γ.** Ανεξαρτήτως ηλικίας, οι χρήστες των κινητών τηλεφώνων δεν μπορούν να αντισταθούν στη χρήση τους.
- δ.** Διαχρονικά, όλες οι γενιές προσπαθούσαν να ξεφύγουν από το διάβασμα.
- ε.** Το μέτρο στη χρήση του κινητού τηλεφώνου αφορά κάθε ηλικία.

Μονάδες 15

B.2. Πώς «συνομιλούν» μεταξύ τους τα **Κείμενα 1** και **2** ως προς το περιεχόμενό τους; Να αιτιολογήσετε σε μία παράγραφο 100 – 120 λέξεων την απάντησή σας.

Μονάδες 10

B.3.α. Ποια είναι η πρόθεση του συντάκτη του **Κειμένου 1** στην 6^η και στην 7^η παράγραφο του **Κειμένου 1** «**Τα παιδιά και οι έφηβοι ... αναλφάβητα**». (μονάδες 3). Να αναφέρετε τρεις (3) γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνει αυτό το επικοινωνιακό αποτέλεσμα (μονάδες 3).

Μονάδες 6

β. Στο **Κείμενο 2** η συντάκτρια επικαλείται τις μαρτυρίες δύο ανθρώπων, οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, για να αναδείξει το πώς ήταν η ζωή «πριν τα smartphones». Με ποιους τρόπους και ποια μέσα το επιτυγχάνει;

Μονάδες 4

Θέμα Γ

Γ.1. Τι αντιπροσωπεύουν τα «τηλεφωνήματα» στο **Κείμενο 3** και τι στάση κρατούν ο κόσμος και το ποιητικό υποκείμενο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με τουλάχιστον τρεις (3) κειμενικούς δείκτες. Ποια στάση θα κρατούσατε εσείς, αν βρισκόσασταν στη θέση του ποιητικού υποκειμένου;

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Δ.1. Οι συντάκτες των **Κειμένων 1** και **2** αναφέρουν μία σειρά από επιπτώσεις που προκαλεί η χρήση των λεγόμενων «έξυπνων» κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου, ιδιαίτερα στα παιδιά και στους εφήβους. Ποιον από αυτούς θεωρείτε ως τον πιο σημαντικό; Να εξηγήσετε την επιλογή σας και να προτείνετε συγκεκριμένους τρόπους αντιμετώπισης, αξιοποιώντας και την προσωπική σας εμπειρία. Να υποθέσετε ότι θα εκφωνήσετε τις απόψεις σας σε μία εκδήλωση που διοργανώνει ο δήμος της περιοχής σας την Παγκόσμια Ημέρα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (350 – 400 λέξεις).

Μονάδες 30

Καλά αποτελέσματα!!!

Επιμέλεια: Βασίλης Βούλγαρης, Φιλολόγος – συγγραφέας